

Ενότητα 6^η

Α. Κείμενο Η ομορφιά δεν είναι το παν

Εὐμεγέθης ἔλαφος διψῶν ὥρα θέρους
 παραγίνεται ἐπὶ τινα διαυγῆ καὶ βαθεῖαν πηγὴν
 καὶ πίων ὅσον ἤθελεν
 προσεῖχεν τῇ ιδέα τοῦ σώματος .

Καὶ μάλιστα μὲν ἐπήνει τὴν φύσιν τῶν κεράτων
 ὡς κόσμος εἶη παντὶ τῷ σώματι .

Ἐψεγεν δὲ τὴν λεπτότητα τῶν σκελῶν
 ὡς οὐχ οἶων τε ὄντων φέρειν πᾶν το βάρος .

Ἐν ᾧ δὲ ἦν πρὸς τούτοις, ἀκούεται
 αἰφνιδίως πλησίον ὑλακὴ κυνῶν καὶ κυνηγέται.
 Ὁ δὲ ὤρμα πρὸς φυγὴν
 καὶ μέχρις ὅπου ἐποιεῖτο τὸν δρόμον διὰ πεδίου ,
 ἐσφζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν σκελῶν.

Ἐπεὶ δὲ ἐνέπεσεν εἰς πυκνὴν καὶ δασεῖαν ὕλην,
 ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων ἔάλω,
 μαθῶν πείρα

ὅτι ἄρα ἦν ἄδικος κριτὴς τῶν ἰδίων

ψέγων μὲν τὰ σώζοντα ,
 ἐπαινῶν δὲ τὰ προδόντα αὐτόν.

Ἐνα μεγάλο ελάφι που διψούσε την εποχή του καλοκαιριού
 φτάνει κοντά σε κάποια καθαρή και βαθειά πηγή
 και , αφού ήπια όσο (νερό) ήθελε,
 παρατηρούσε τη μορφή του σώματος του .

Και προπάντων επαινούσε τη μορφή των κεράτων του
 με την ιδέα ότι ήταν στολίδι για όλο του το σώμα.

Κατηγορούσε όμως τα λεπτά του πόδια,
 επειδή , κατά τη γνώμη του , δεν μπορούσαν να αντέξουν όλο
 το βάρος του.

Κι ενώ ασχολούνταν με αυτά, ακούγεται

ξαφνικά κοντά γάβγισμα σκυλιών και κυνηγοί .

Αυτό άρχισε να τρέχει ορμητικά , για να ξεφύγει

και ,όσο έτρεχε σε ομαλό έδαφος,

σωζόταν από την ταχύτητα των ποδιών του.

Όταν όμως έπεσε μέσα σε παχύ και πυκνό δάσος

επειδή μπλέχτηκαν τα κέρατα του, πιάστηκε

κι έμαθε εξ ιδίας πείρας

ὅτι πράγματι ήταν άδικος κριτὴς των προσωπικών

χαρακτηριστικών του ,

επειδή κατηγορούσε αυτά που το έσωζαν

ενώ επαινούσε αυτά που το πρόδωσαν.

Μύθος του Αισώπου

Απαντώ με βάση το κείμενο :

1. Πού παραγίνεται το ελάφι;
2. Τι προσεῖχεν το ελάφι;
3. Γιατί το ελάφι ἐπήνει τὴν φύσιν τῶν κεράτων;
4. Γιατί το ελάφι ἔψεγεν τὴν λεπτότητα τῶν σκελῶν;
5. Τι ἀκούεται αἰφνιδίως ;
6. Πῶς αντέδρασε το ελάφι;
7. Τι συνέβη μέχρις ὅπου ἐποιεῖτο τὸν δρόμον διὰ πεδίου ;
8. Τι ἐγινε ἐπεὶ δὲ ἐνέπεσεν εἰς πυκνὴν καὶ δασεῖαν ὕλην ;
9. Γιατί το ελάφι ἔάλω ;
10. Τι έμαθε τελικά από το πάθημά του;

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Ποιο ανατομικό χαρακτηριστικό του επαινούσε το ελάφι και γιατί;
2. Ποιο ανατομικό χαρακτηριστικό του κατηγορούσε και γιατί;
3. Ερώτηση 2 σχολικού βιβλίου , σελίδα 46
4. Ερώτηση 3, σχολικού βιβλίου , σελίδα 46
5. Συμφωνείτε με την άποψη ότι η ομορφιά δεν είναι το παν ; Αν ναι , γιατί;
6. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις σημασίες τους στη στήλη Β

1 .εὐμεγέθης	α. φτάνω κοντά
2 .ώρα	β .στολίδι
3.. παραγίγνομαι	γ. κατηγορώ
4. διαυγής	δ. μεγάλος
5 .εἰμί	ε. σκυλί
6 .κόσμος	στ .γάβγισμα
7 .ψέγω	ζ .εἶμαι
8 .ύλακή	η .καθαρός
9 .κύων	θ. εποχή

Β1.ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ο πότης= αυτός που συνηθίζει να πίνει οινοπνευματώδη ποτά σε μεγάλες ποσότητες

η πόση= η ενέργεια του πίνω

η πρόποση= ευχή , λόγος χαιρετιστήριος με το ποτήρι στο χέρι

ο συμπότης= αυτός που πίνει με άλλον , σύντροφος στο ποτό//σύντροφος σε συμπόσιο

το συμπόσιο= στην αρχαία Ελλάδα , τόπος συνεστίασης(συγκέντρωσης) κατά την οποία οι μετέχοντες συζητούν ένα θέμα τρώγοντας και πίνοντας // πλούσιο φαγοπότι//επιστημονικό συνέδριο στο οποίο μετέχει περιορισμένος αριθμός ειδικών που συζητούν και εκθέτουν τις απόψεις τους για ένα ειδικό θέμα

η υδροποσία= (ύδωρ+πίνω) η πόση του νερού

ο οινοπότης= (οἶνος +πίνω) αυτός που πίνει πολύ κρασί

ηδύποτος= γλυκόπιος , **το ηδύποτο**=(ήδύς=ευχάριστος +πίνω) γλυκό οινοπνευματώδες ποτό, το λικέρ

ποτοποιός= παρασκευαστής ποτών (**ποτοποιία , ποτοποιείο**)

ποτοαπαγόρευση= η απαγόρευση παραγωγής και κατανάλωσης

οινοπνευματωδών ποτών (εφαρμόστηκε στην Αμερική χωρίς επιτυχία στις αρχές του εικοστού αιώνα για να αναχαιτίσει τον αλκοολισμό και να τονώσει την ικανότητα για εργασία)

Ασκήσεις Λεξιλογικού πίνακα

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη από το Λεξιλογικό Πίνακα

α. Μην πίνεις απ' αυτή την πηγή , γιατί το νερό της δεν είναι

- β. Ηείναι ένα φαινόμενο που μπορεί να το παρατηρήσει κανείς στη θάλασσα της Χαλκίδας
- γ. Αυτός που πίνει πολύ κρασί λέγεται
- δ. Στο φιλολογικόσυμμετέχουν ξένοι λογοτέχνες
- ε. Να σε κεράσω ένα.....;

2. Να σχηματίσετε στα νέα ελληνικά προτάσεις με τις λέξεις
πόσιμος , κατάποση , πρόποση, συμπόσιο, οινοποσία, πιωμένος

3. Να σχηματίσετε ζεύγη συνώνυμων , αντιστοιχίζοντας τις λέξεις της ομάδας Α και Β
Α: οινοποσία, συμπόσιο, πιωμένος, πότης
Β: μεθυσμένος , μπεκρής, συνεστίαση, κρασοπότι

Β2. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ (από ρήματα –α' μέρος)

Ασκήσεις στην παραγωγή

1. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα που δίνονται στη στήλη Α με τα παράγωγα ουσιαστικά τους στη στήλη Β

1. ψεύδομαι	α .ψευδος
2. ἄδω	β .τμήμα
3 .δρῶ	γ. συλλήπτωρ
4. τέμνω	δ. φυλακή
5. πηγνυμι	ε. αοιδός
6 .συλλαμβάνω	στ. δρᾶσις
7 .φυλάττω	ζ. παγετός

2 . Να αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ουσιαστικά στην στήλη Α με την κατηγορία στην οποία ανήκουν

1 γράμμα	α .αποτέλεσμα ενέργειας
2 σφάλμα	β .κατάσταση , ενέργεια
3 πάθος	γ .πρόσωπο που ενεργεί
4 ταραχή	
5 εργάτης	
6 πομπός	
7 υγρασία	

3. Να σχηματίσετε από τα ρήματα παράγωγα ουσιαστικά που να δηλώνουν ό,τι ζητείται στην παρένθεση

- κρίνω, ποιῶ, φεύγω (πρόσωπο που ενεργεί)
φθείρω, κλίνω, θύω(ενέργεια , κατάσταση)
μηνύω, τιμῶ(αποτέλεσμα ενέργειας)

Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σχηματίσετε τη ζητούμενη πτώση στα παρακάτω ουσιαστικά

Γενική ενικού: ἡ ἔλαφος....., ὁ κόσμος.....

Δοτική ενικού: τό πεδῖον, ὁ δρόμος.....

Αιτιατική ενικού: ὁ θεός....., ἡ νῆσος

Αιτιατική πληθυντικού: ὁ οἶκος....., τό μέταλλον.....

2. Να σχηματίσετε το ζητούμενο τύπο στη φωνή που βρίσκεται :

	Ενεστώτας	Μέλλοντας
εἰμί: γ γενικό ενεστώτα		-----
θύω: γ πληθυντικό		
τάττω: β πληθυντικό		
κολάζω: γ γενικό		
πείθομαι: α πληθυντικό		
διώκομαι: γ πληθυντικό		
παύομαι: β γενικό		

3. Να σχηματίσετε το ζητούμενο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας:

α. ονομαστική ενικού α πρόσωπο.....

β. γενική ενικού β πρόσωπο.....

γ. ονομαστική πληθυντικού α πρόσωπο.....

δ. αιτιατική πληθυντικού β πρόσωπο.....

Α ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Η κατάληξη -ας σε οποιαδήποτε πτώση είναι μακρά .

2. Η γενική πληθυντικού τονίζεται στη λήγουσα και περισπάται.

3. Το -α στην αιτιατική και κλητική ενικού είναι μακρό ή βραχύ , ανάλογα με το τι είναι στην ονομαστική π.χ. η πολιτεία , τήν πολιτείαν

4. ο πληθυντικός αρσενικών και θηλυκών είναι ίδιος.

1 α. Να κλίνετε τα ουσιαστικά : ὁ ταμίας , ὁ οἰκέτης, ὁ παιδοτρίβης , ὁ κιθαριστής

β. Να κλίνετε τα ουσιαστικά : ἡ χώρα , ἡ ὕλη , ἡ ψυχή , ἡ θάλασσα , ἡ μᾶζα

2. Να γραφούν τα παρακάτω πρωτόκλιτα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού

Τῶ στρατιώτη....., τοῦ ποιητοῦ.....,

τόν ἐργάτην....., τῆς φρουρᾶς.....,

(ὦ) προφῆτα....., τῆς βοηθείας.....,

τῶν βλαβῶν....., τῆς ἀμάξης....., τῶν δικῶν.....,

ταῖς ψυχαῖς....., (ὦ) βιβλιοπῶλαι.....,

(ῶ) τελῶναι....., (ῶ) γεωμέτραι.....,
 (ῶ) γυμνασιάρχαι....., αἱ ἀλήθειαι.....,
 ταῖς τύχαις....., τήν νίκην.....,
 τῶν ἐκκλησιῶν....., ἡ μοῖρα.....,
 τῶν ἰδιωτῶν....., τοῖς ἀθληταῖς.....

3. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα ουσιαστικά στην κατάλληλη πτώση

α. Ὁ λοχαγός λέγει τῷὅτι δεῖ τήνκατακαίειν.(στρατιώτης, ἄμαξα)

β. Ταῖςταῖς γεμούσαις πονηρῶνφάρμακον ὁ λόγος ἐστίν.(ψυχή, ἐπιθυμία)

γ. Ἡμεῖς καί ὑμεῖς ἐγενόμεθα καίκαί(συμφοιτητής, συστρατιώτης)

δ. Κατά τόν τῆςτρόπον δεῖ ἀναγιγνώσκειν .(μέλιττα)

4. Από τα αρσενικά σε -ης , ποια έχουν κλητική ενικού σε α;
 (Διάβασε και σελίδα 48 Γραμματική της αρχαίας ελληνικής)

5. Από τα θηλυκά σε -α , ποια έχουν στη γενική και δοτική ενικού κατάληξη - ης και -η αντίστοιχα;

Τι είναι το -α στα ουσιαστικά αυτά , μακρόχρονο ή βραχύχρονο;

ΤΙ ΜΑΘΑΜΕ ΣΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΤΗ:

- λέξεις παράγωγες και σύνθετες της λέξης πίνω
- παραγωγή ουσιαστικών από ρήματα
- Α' κλίση ουσιαστικών